

Vlaams
Parlement

vergadering **C53**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 8 november 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het ruimen van leghennen naar aanleiding van de fipronilcrisis
– 309 (2017-2018)

3

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het ruimen van leghennen naar aanleiding van de fipronilcrisis – 309 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, de fipronilcrisis brak afgelopen zomer uit nadat fipronil in de voedselketen terecht kwam in eieren. De crisis heeft grote gevolgen voor de voedingsindustrie. Ik ga het niet hebben over de prijsvorming, want daarover is de voorbije dagen heel wat te doen geweest. De prijs is zelfs bijna verdubbeld.

Mijn vraag gaat deels over de economische gevolgen maar ook over een uitspraak van de woordvoerder van de sector. Ik citeer: "Door de fipronilcrisis zijn in ons land bijna 2 miljoen kippen afgeslacht. Er zijn nog altijd wat problemen met het reinigen en ontsmetten van de stallen, waardoor veel stallen nog niet opnieuw bevolkt zijn. En dan duurt het nog eens 4 maanden vooraleer kippen eieren kunnen leggen."

Er zijn ongeveer 11 miljoen leghennen in het Vlaamse Gewest. Er werd of wordt een kleine 20 procent geruimd: dat zijn ruim 2 miljoen kippen.

Van fipronil wordt verondersteld dat de halfwaardetijd – de halvering van de dosis fipronil – bij eierleggende kippen tussen de 5 en de 8 dagen ligt. Dit houdt in dat indien een kip in een schone omgeving zit, de waarde in het vet elke 5 tot 8 dagen zal halveren. Het duurt iets langer voordat ook de waarde in het ei begint te zakken. Aan de hand van deze halfwaardetijd en de fipronilwaarde in de eieren kan een schatting worden gemaakt van de tijd dat het duurt voordat de eieren onder de maximumwaarden voor residuen (MRL) zitten. Een voorbeeld: bij een fipronilgehalte van 0,04 milligram per kilogram in het ei duurt het tussen de 17 en 26 dagen voordat de waarde in de eieren de MRL bereikt. Om een waarde te krijgen waarbij ook bij herhaalde meting de waarde onder de MRL blijft, duurt tussen de 27 en 36 dagen. Die informatie heb ik van een Nederlandse evenknie van onze eigen administratie Landbouw.

Het vervangen van de besmette kippen door jonge dieren, tot de leg, behelst een langere termijn dan het behoud van de leghennen. Daarenboven kunnen we ons vragen stellen over het aspect dierenwelzijn. Is zo'n massale vernietiging wel nodig? De dieren zelf zijn niet ziek en het fipronil verdwijnt uit het lichaam en de eieren.

Minister, hoeveel kippen zijn er in Vlaanderen geruimd? Klopt de grootteorde van 2 miljoen? Gaat dat om de kippen van de 21 leghebbedrijven die nog geblokkeerd waren medio augustus, waar een ernstige contaminatie werd vastgesteld? Hoeveel zijn er momenteel nog geblokkeerd? Is het nodig om zoveel kippen te ruimen? Het aantal gecontamineerde bedrijven was niet zo hoog als in Nederland. Zijn er aanbevelingen gegeven door de overheid over alternatieven, onder meer dat de fipronilwaarde na ongeveer een maand onder de norm komt? Een maand is veel korter dan de vier maanden die nodig is om met nieuwe kippen tot leg te komen. Ik neem aan dat deze kippen niet in de voedselketen terechtkomen. Is dat zo? Gebeurt de vernietiging door Rendac? Wie moet hier financieel voor opdraaien?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, de vragen die u hebt, hebben vooral betrekking op de federale bevoegdheid rond voedselveiligheid, maar ik probeer u toch een aantal elementen te schetsen.

Op vlak van ruiming van bedrijven worden niet alle oorzaken die potentiële risico's kunnen inhouden voor de volks- of diergezondheid, over dezelfde kam geschoren. Als het gaat over besmettelijke virus- of bacterieziekten, denk bijvoorbeeld aan vogelgriep of aan rundertuberculose, worden er altijd bevelen tot opruiming van getroffen bedrijven uitgeschreven. Dat is nodig omdat op die manier de verdere verspreiding van het virus of de bacterie tegen wordt gegaan.

Maar voor de fipronilcontaminatie daarentegen heeft het Federaal Voedselagentschap (FAVV) geoordeeld dat er geen bevelen tot opruiming gegeven worden. Fipronil is geen ziekte die via de lucht of via contacten wordt doorgegeven. Uiteraard is het wel zo dat bedrijfsleiders te allen tijde zelf kunnen beslissen om hun dieren te laten slachten, net zoals ze dat anders ook kunnen doen. Het verder aanhouden van kippen is niet altijd aangewezen omdat er in het strooisel of in de stal ook fipronilresten kunnen zitten die de kippen blijven opnemen. In dat geval is het weinig zinvol om de kippen nog wekenlang aan te houden en kan de stal beter ontruimd worden.

Over het aantal landbouwers die beslissen om hun kippen op een vroeger tijdstip dan gewoonlijk weg te doen van hun bedrijf, heeft het FAVV nog niet gecommuniceerd. Ik heb daar ook geen gegevens over omdat het een federale bevoegdheid is. Het zal de voogdijminister, minister Ducarme, zijn die daarover ook meer informatie kan geven.

De vernietiging van gecontamineerde eieren of dieren gebeurt via het bedrijf Rendac. In de Kamer werd een wetsvoorstel goedgekeurd dat het mogelijk maakt om de landbouwers te vergoeden voor de kosten die daarmee gepaard gaan. Een ontwerp van koninklijk besluit doorloopt momenteel de procedure. De manier waarop onze federale overheid dit aanpakte, is in alle geval geharmoniseerd in de Europese Unie.

Op basis van de meest recente informatie van het FAVV zijn er op dit ogenblik nog een zevental pluimveehouderijen geblokkeerd. 'Geblokkeerd' betekent dat er geen eieren of vlees van deze bedrijven in de voedselketen terecht kunnen komen. Enkel via staalname en laboanalyse kan een bedrijf worden gedeblokkeerd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, dank u wel voor de verduidelijking. Ik blijf toch iets bizar vinden, met inachtneming van uw reinigingsprotocol, waar ik enkele weken geleden een schriftelijke vraag over heb gesteld. Het antwoord is er nog niet, maar dat is eigenlijk een andere materie. Dat gaat over de mate waarin je reinigt tot er geen resten van fipronil meer zijn in de ruimtes, zelfs in het stof. Ik vind het bizar dat er gekozen wordt voor het vernietigen van 2 miljoen dieren – daar komt het eigenlijk op neer – die na een maand tot vijf weken perfect gezond zijn en eieren leggen die beantwoorden aan alle normen wat betreft de mogelijke aanwezigheid van fipronil in die eieren zelf.

In Nederland is er over dat ruimen een hele discussie geweest, over hoe nodig dat was, ook vanuit economisch oogpunt. Ik vind het bizar dat de sector in Vlaanderen – het is niet uw opdracht en ook niet die van het FAVV – kiest voor het vernietigen van dieren terwijl die op een kortere termijn dan nieuwe dieren weer economisch rendabel zijn. Ik vind dat bizar. Ik vind het ook bizar dat daar zo weinig over te doen is geweest in Vlaanderen, en niet alleen over de fipronilcrisis zelf, want die werd gerelativeerd door veel van mijn collega's, nietwaar? Maar dan moet je die kippen ook niet ruimen, tenzij je daar op een of andere manier meer geld voor zou krijgen dan als je de dieren zou behouden. Maar dat is dan weer een federale materie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.